

Цей переклад підготовлений Радою Європи в межах Плану дій Ради Європи для України на 2018-2021 роки та фінансований за рахунок коштів на рівні Плану дій, наданих Естонією, Ірландією, Латвією, Литвою, Ліхтенштейном, Люксембургом, Нідерландами, Норвегією, Польщею, Румунією, Туреччиною, Угорщиною, Фінляндією, Чеською Республікою, Швейцарією, Швецією та Канадою.

This translation is produced by the Council of Europe within the framework of the Council of Europe Action Plan for Ukraine 2018-2021 and funded with Action Plan-level funds provided by the Czech Republic, Estonia, Finland, Hungary, Ireland, Latvia, Liechtenstein, Lithuania, Luxembourg, the Netherlands, Norway, Poland, Romania, Sweden, Switzerland, Turkey and Canada.

## ***Чарпан проти Сполученого Королівства [ВП] - 27238/95***

Рішення від 18.1.2001 [ВП]

### **Стаття 8**

#### **Стаття 8-1**

#### **Повага до житла**

Відмова циган подавати клопотання про отримання дозволу на перепланування належної їм земельної ділянки для паркування на ній житлових караванів: *дружнє врегулювання*

[Це резюме стосується наступних рішень від 18 січня 2001: *Beard проти Сполученого Королівства [ВП]* (№ 24882/94); *Coster проти Сполученого Королівства [ВП]* (№ 24876/94); *Lee проти Сполученого Королівства [ВП]* (№ 25289/94); і *Jane Smith проти Сполученого Королівства [ВП]* (№ 25154/94).]

(витяги із прес-релізу)

**Факти:** Справи стосуються заяв, поданих заявниками з п'яти британських циганських сімей: Салі Чепмен (Sally Chapman), народжена у 1954 році і живе у Хартфордширі; Томас і Джесіка Костер (Thomas і Jessica Coster), народжені у 1962 і 1964 роках і живуть у Кенті; Джон і Кетрін Берд (John і Catherine Beard), народжені у 1935 і 1937 роках і зараз не мають постійної адреси для своїх караванів; Джейн Сміт (Jane Smith), народжена у 1955 році і живе у Сьорі; і Томас Лі (Thomas Lee), народжений у 1943 році і живе у Кенті.

Салі Чепмен купила землю у 1985 році у окрузі Трі-Ріверз у Хартфордширі, на якій поставила свій караван, без отримання попереднього дозволу. Їй відмовили в дозволі на розміщення її каравану, а також у дозволі на будівництво бунгало. Її земля перебувала на території «зеленого поясу». У процесі землеустрою було визнано, що в районі не існує офіційного місця для проживання циган, і з цієї причини час для виконання наказу про виселення було продовжено. Вона була оштрафована за невиконання і залишила свою ділянку протягом восьми місяців, повертаючись через нібито відсутність інших альтернатив і витративши час на переїзд від одного незаконного табору до іншого. Вона все ще живе на своїй ділянці з чоловіком і батьком, якому більше 90 років і який страждає на старечу деменцію.

Томас і Джесіка Костер, чоловік і жінка, стверджують, що їх примусили, через відсутність альтернативи, жити у звичайному житлі з 1983 до 1987 року. У 1988 році, купивши землю поблизу Мейдстона в Кенті, вони переїхали на неї у своїх караванах. Їх заяви про дозвіл на перепланування були двічі відхилені на підставі того, що зміна ділянки була значним втручанням у привабливу сільську місцевість. Вони були притягнуті до відповідальності і були оштрафовані у 1989, 1990 та 1992 роках. Після заборонного судового провадження, у 1992 році вони залишили свою землю, але повернулися через короткий час. Вони були знову оштрафовані у 1994 році, і проти них були знову порушені заборонні судові провадження у 1996 році, які були замінені виконавчими провадженнями з метою виселення відповідно до ст. 178 Закону про містобудування та землеустрій від 1990 року, після чого вони стверджують, що не мали альтернативи, крім того, щоб перейти у 1997 році у житлове приміщення.

Джон і Кетрін Берд, чоловік і жінка, запаркували каравани на земельній ділянці, яку вони купили у Ланкаширі. Їм двічі відмовляли у видачі дозволу на перепланування на підставі впливу на візуальну привабливість та міркування безпеки. Їх притягали до відповідальності чотири рази між 1991 і 1995 роками, і щодо них було постановлено судовий наказ у 1996 році, внаслідок чого Джон Берд отримав покарання у вигляді позбавлення волі строком у три місяці, з відстрочкою виконання, за відмову видалити каравани. Через це вони залишили свою землю і відтоді не мають постійної адреси для своїх караванів.

Томас Лі і його родина запаркували каравани на земельній ділянці, яку вони купили у місцевості з особливим пейзажним статусом у Кенті. У дозволі на перепланування було відмовлено, оскільки інспектор із землеустрою виявив, що ця ділянка є дуже помітною, і перепланування зашкодить ландшафту. Хоча в цьому районі є офіційні ділянки, він скаржиться, що вони не придатні для проживання людей, оскільки знаходяться на сміттєзвалювальних майданчиках або на колишніх каналізаційних ділянках. Проте було надано дозвіл на використання каравану для сільськогосподарських цілей на сусідній ділянці, і було надано дозвіл на великий житловий комплекс у 600 метрах від його ділянки.

Джейн Сміт і її родина купили ділянку для своїх караванів у зоні «зеленого поясу» у Сьорі, і їй було відмовлено у дозволі на перепланування на тій підставі, що займання ними ділянки шкодить уразливій сільській місцевості. Її заява на побудову бунгало була відхилена, щоб запобігти зменшенню сільського характеру місцевості. У 1994 році проти неї було порушене заборонне судове провадження, після чого родина подала заяву про отримання житла як "безпритульні". Вона скаржиться на те, що запропоноване житло було або в квартирах, або в містах, або стосувалося земель, непридатних для житла через забруднення. Вона залишається на своїй землі під загрозою виселення і позбавлення волі за невиконання судового рішення.

Заявники скаржаться, що заходи, вжиті проти них, передбачають виконання заходів щодо перепланування, пов'язаних із користуванням власною землею для їхніх караванів, всупереч статтям 8 (право на повагу до приватного і сімейного життя) і 14 (заборона дискримінації) Конвенції.

Усі заявники, окрім родини Берд, стверджують, що ці заходи також втручаються у мирне користування ними своїми земельними ділянками, всупереч статті 1 Протоколу № 1.

Салі Чепмен і Джейн Сміт також скаржаться за статтею 6 на відсутність ефективного доступу до суду задля оскарження рішень щодо землеустрою і примусового виконання державних рішень, а родина Костер, Джейн Сміт і Томас Лі також посилаються на статтю 2 Протоколу № 1, стверджуючи, що виконавчі заходи позбавили їхніх дітей освіти.

*Право:* Стаття 8 - У всіх п'яти справах Суд вирішив, що проживання заявників у їхніх караванах є невід'ємною частиною їхньої етнічної приналежності як циган, і що примусові заходи та рішення щодо землеустрою в кожному випадку втручались у права заявників на повагу до їхніх прав на повагу до приватного і сімейного життя.

Проте Суд визнав, що заходи були «згідно із законом» і переслідували законну мету захисту «прав інших осіб» шляхом збереження навколишнього середовища.

Що стосується необхідності вжиття заходів для досягнення цієї законної мети, то Суд вважає, що широка можливість розсуду має бути надана державним органам влади, які перебувають у кращому становищі для вирішення питань щодо землеустрою, пов'язаних з конкретним місцем. У цих справах Суд встановив, що інспектори з планування встановили вагомі екологічні заперечення щодо використання заявниками своїх ділянок, що переважає індивідуальні інтереси заявників.

Суд також зауважив, що цигани можуть вільно таборувати на будь-якому місці паркування для караванів, що мають відповідні дозволи на будівництво. Незважаючи на недостатню кількість місць, які цигани вважали прийнятними і доступними і на яких вони могли б правомірно розміщувати свої каравани, Суд не переконаний, що не існує альтернатив, доступних заявникам, окрім зайняття землі без дозволу на будівництво, в деяких випадках у «Зеленому поясі» або у особливій ландшафтній зоні.

Суд не погодився з тим, що через те, що статистично кількість циган більша, ніж кількість місць, наявних на дозволених циганських ділянках, то рішення не дозволяти заявникам займати ділянки, на яких вони бажали розмістити свої каравани, становлять порушення статті 8. Суд також не переконаний, що стаття 8 може тлумачитись як така, що накладає на Сполучене Королівство, як і на усі держави-учасниці Європейської конвенції про права людини, зобов'язання надати циганській громаді належну кількість придатних обладнаних ділянок. Стаття 8 не надає права на отримання житла, як і практика Суду не визнає такого права. Те, чи держава надає кошти для того, щоб кожен міг мати житло – це предмет політичного, а не судового рішення.

*Висновок:* відсутність порушення

Стаття 14 - У всіх п'яти справах Суд врахував свої висновки, зроблені щодо статті 8, що будь-яке втручання у права заявника було пропорційним щодо законної мети збереження довкілля.

*Висновок:* відсутність порушення

Стаття 1 Протоколу № 1 – З тих же причин, що й за статтею 8, стосовно Чепмен, Костер, Лі і Джейн Сміт Суд встановив, що будь-яке втручання у мирне користування заявниками своїм майном було пропорційним і забезпечувало справедливий рівновагу, відповідно до вимог статті 1 Протоколу № 1.

*Висновок:* відсутність порушення

Стаття 6 - Стосовно Чепмен і Джейн Сміт Суд встановив, що обсяг перегляду з боку Верховного суду, котрий був доступний заявникам після публічного провадження у інспектора, було достатнім, аби виконати вимоги статті 6 § 1 щодо доступу до незалежного суду. Це дозволило оскаржити рішення на тій підставі, що воно було неправомірним, нерозумним, не спиралось на докази або посилялось на неналежні чинники, що забезпечило належний судовий контроль за згаданими адміністративними рішеннями.

*Висновок:* відсутність порушення

Стаття 2 Протоколу № 1 – Щодо Костер, Лі і Джейн Сміт Суд встановив, що заявники не обґрунтували свої скарги про те, що їхні діти чи онуки були дійсно позбавлені права на освіту внаслідок заходів із землеустрою, на які вони скаржились.

Щодо Костер Суд зазначив, що їхні старші діти, корим зараз більше 16 років, залишили школу і пішли працювати, а молодші діти відвідують школу біля їхнього дому. Щодо Лі, онуки заявника відвідували школу біля їхнього дому, розташованого на ділянці заявника, а щодо Джейн Сміт - заявниця залишається на своїй ділянці починаючи з 1993 року.

*Висновок:* відсутність порушення